

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2020, sp. zn. 8 Tdo 1121/2020, ECLI:CZ:NS:2020:8.TDO.1121.2020.1

Číslo: 12/2021

Právní věta: Podané dovolání se posuzuje jako celek a takto se posuzuje i jeho přípustnost. Proto je lze odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. jen v případě, že není přípustné v celém rozsahu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.11.2020

Spisová značka: 8 Tdo 1121/2020

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení o dovolání

Předpisy: § 265a odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání obviněného mladistvého AAAAA (pseudonym) proti rozsudku Krajského soudu v Praze, soudu pro mládež, ze dne 10. 12. 2019, sp. zn. 13 Tmo 44/2019, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ, soudu pro mládež, pod sp. zn. 16 Tm 4/2019.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ, soudu pro mládež (dále „Okresní soud Praha-východ“ či „soud prvního stupně“), ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 16 Tm 4/2019, byl obviněný mladistvý AAAAA (pseudonym; dále „mladistvý“) uznán vinným 1. proviněním zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 odst. 1 tr. zákoníku, 2. proviněním pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku a 3. proviněním výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 1, 3 tr. zákoníku, jichž se dopustil tím, že

pod bodem 1. v době od 13. 10. 2017 do 16. 12. 2017, převážně z místa svého bydliště komunikoval prostřednictvím internetové sociální sítě Facebook s poškozenou nezletilou BBBBB (pseudonym), o níž věděl, že v té době nedosáhla věku 15 let, přičemž v průběhu komunikace, v úmyslu získat materiál pro své sexuální uspokojení, po poškozené požadoval, aby se vyfotila nahá, a to jednak celá, následně i s detaily intimních míst, což poškozená po jeho naléhání učinila a v průběhu uvedeného období mu zaslala celkem 18 fotografií a 1

videozáznam, přičemž na fotografiích je zachycena částečně nebo zcela nahá, zpravidla v eroticky vyzývavých pozicích a s detailními záběry obnaženého poprsí či přirození, na uvedeném videozáznamu je zachycena její masturbace, rovněž on sám jí zaslal 7 fotografií, na nichž je vždy zachyceno jeho ztopořené přirození, a dále 1 videozáznam, na němž provádí masturbaci, v průběhu uvedené komunikace si s poškozenou rovněž opakovaně psal o tom, jaké sexuální praktiky by spolu chtěli provádět;

pod bodem 2. v blíže nezjištěných dnech v období od 13. 10. 2017 do 16. 12. 2017, v místě jeho bydliště vykonal opakovaně, asi v 5 případech, pohlavní styk s poškozenou nezletilou BBBB, o níž věděl, že v té době nedosáhla věku 15 let, a to tím způsobem, že se vzájemně uspokojovali rukou na přirození, do jejího přirození jí zasouval prsty a uspokojoval ji na přirození rovněž orálně a přikládal svůj penis k jejímu přirození;

pod bodem 3. dne 9. 2. 2018, pravděpodobně z místa svého bydliště zaslal CCCCC (pseudonym), v úmyslu poškodit poškozenou nezletilou BBBB, přibližně 18 fotografií a 1 videozáznam, které získal jednáním popsáním pod bodem 1. a které nejméně do té doby nezjištěným způsobem přechovával, pravděpodobně ve svém počítači či mobilním telefonu, ačkoliv věděl, že na fotografiích je zachycena poškozená nezletilá BBBB, tedy osoba mladší 15 let, částečně nebo zcela nahá, zpravidla v eroticky vyzývavých pozicích a s detailními záběry obnaženého poprsí či přirození a na uvedeném videozáznamu je zachycena její masturbace, přičemž CCCCC nabádal a podporoval v tom, aby zasláný materiál rozesílala dalším lidem.

2. Za tato provinění byl mladistvý odsouzen podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 33 odst. 1 z. s. m. podmíněně odložen na zkušební dobu 24 měsíců. Podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto rovněž o nároku poškozené na náhradu nemajetkové újmy.

3. Proti tomuto rozsudku podal mladistvý odvolání, které zaměřil výlučně proti výroku o trestním opatření. Krajský soud v Praze, soud pro mládež, jako soud odvolací (dále „Krajský soud v Praze“ či „odvolací soud“), rozsudkem ze dne 10. 12. 2019, sp. zn. 13 Tmo 44/2019, podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek soudu prvního stupně, a to ve výroku o trestním opatření, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci znovu rozhodl tak, že při nezměněném výroku o vině a náhradě nemajetkové újmy uložil mladistvému podle § 187 odst. 1 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku a § 31 odst. 1, § 33 odst. 1 z. s. m. úhrnné trestní opatření odnětí svobody v trvání 8 měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání 12 měsíců.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Podle mladistvého čin, jímž byl uznán vinným tímto výrokem, nedosahuje potřebného stupně společenské škodlivosti a soudy nesprávně posoudily závažnost jeho jednání jako mladistvého, což je kategorie pachatelů, u kterých je nutné důkladně posuzovat, zda u sexuálních deliktů nejde o nevýznamné chování, nedosahující potřebné škodlivosti. Bylo nutné vycházet z výpovědi poškozené, která se necítila uvedeným jednáním dotčena. Proto bylo třeba zohlednit neexistenci znaleckého posudku, z něhož by bylo možné usuzovat na psychický stav poškozené nebo trvalé následky po činu. Nedostatečnou společenskou škodlivost činu pod bodem 2. výroku o vině soudy dovozovaly z jeho dalších mu za vinu kladených činů a nezvažovaly sexuální vyspělost poškozené jako čtrnáctileté dívky, neboť zákonem stanovená věková hranice ve všech případech neodpovídá obecně vyžadovanému požadavku sexuální zdrženlivosti.

5. Z uvedených důvodů podle mladistvého závěry vedoucí k právnímu posouzení skutku jako

provinění podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku nebyly založeny na dostatečném uvážení všech skutečností v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe a principem *ultima ratio* podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku v návaznosti na ustanovení § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to i ve smyslu judikatury Nejvyššího soudu (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2010, sp. zn. [8 Tdo 528/2010](#), ze dne 25. 2. 2019, sp. zn. [4 Tdo 171/2019](#), či ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. [11 Tdo 344/2017](#), a ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. [3 Tdo 998/2014](#)).

6. Mladistvý zaměřil své výhrady i proti provinění podle § 193 odst. 1 tr. zákoníku, jehož spácháním byl uznán vinným pod bodem 1. výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, neboť český právní řád neobsahuje legální definici pojmů „pornografické dílo“ a „dětská pornografie“, a proto k tomu, aby jeho jednání bylo správně právně posouzeno, měl být vyhotoven znalecký posudek. Popsané jednání podle mladistvého mohlo být kvalifikováno toliko jako provinění podle § 192 odst. 1, 3 tr. zákoníku, pro něž byl rovněž odsouzen.

7. Další námitky mladistvého směřují i proti trestnímu opatření, které považuje za nepřiměřené okolnostem, za kterých k činům došlo. V jeho výměře shledává jen exemplární povahu a ze strany soudů šlo v podstatě o tzv. generální prevenci, jak naznačil okresní soud v odůvodnění svého rozsudku, která je však i ve smyslu judikatury Ústavního soudu nepřijatelná (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2011, sp. zn. [IV. ÚS 2011/10](#), ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/12](#), a další). Jestliže soudy dostatečně nezjistily negativní dopad jeho jednání na poškozenou, trestní opatření uložily v rozporu se zásadami pro ukládání trestů a bez jeho zřejmé individualizace. Potrestání za spáchaná provinění považuje mladistvý za nepřiměřenou a zbytečnou stigmatizaci své osoby, která může negativně ovlivnit jeho budoucí život. V této souvislosti poukázal i na obsah zprávy o mediaci ze dne 20. 3. 2019, v níž sama poškozená uvedla, že chce za vším udělat tlustou čáru a nemá zájem na potrestání mladistvého. Z uvedeného prohlášení lze usuzovat na to, že ani ona sama nepocitovala jeho jednání jako závažné či ovlivňující její mravní a tělesný vývoj coby objekt posuzovaného provinění (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. [3 Tdo 373/2016](#)).

8. Z uvedených důvodů mladistvý v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Praze, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu Praha-východ, a aby podle § 265l tr. ř. přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

9. K podanému dovolání státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství poukázala na to, že dovolání mladistvého směřující proti výroku o vině není s ohledem na ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu přípustné. Vycházela z toho, že odvolání bylo podáno toliko proti výroku o trestním opatření v rozsudku soudu prvního stupně a odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumával zákonnost a odůvodněnost pouze tohoto oddělitelného výroku rozsudku, aniž by přezkoumal jiné výroky postupem podle § 254 odst. 2, 3 tr. ř. Mladistvý proto mohl podat dovolání pouze proti výroku o trestním opatření, tedy v tom rozsahu, v jakém byl odvolací soud oprávněn přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně. Takové dovolání je Nejvyšší soud pro jeho nepřijatelnost podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. povinen odmítnout (viz rozhodnutí č. 20/2004 Sb. rozh. tr., dále přiměřeně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2017, sp. zn. [3 Tdo 864/2017](#), či ze dne 30. 5. 2019, sp. zn. [6 Tdo 383/2019](#)).

10. Státní zástupkyně shledala dovolání přípustným toliko v části, v níž brojil proti uloženému trestnímu opatření, které je dovoláním napadnutelné jen v omezené míře podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. (srov. rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.). Neztotožnila se s tím, že by uložené trestní opatření bylo nepřiměřeně přísné, či dokonce exemplární, neboť trestní sazba, v rámci které přicházelo v úvahu jeho ukládání, činí podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku 1 rok až 8 let, přičemž po modifikaci podle § 31 odst. 1 z. s. m. je snížena sazba 6 měsíců až 4 roky, v níž odvolací soud uložil trestní opatření při samé dolní hranici s podmíněným odkladem v minimální možné výměře v délce 1

roku. Jeho výměra proto odpovídá všem zákonným kritériím pro ukládání trestů. Státní zástupkyně tedy navrhla odmítnout podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

III. Přípustnost a důvodnost dovolání

11. Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání mladistvého a dospěl k následujícím závěrům.

12. Přípustnost dovolání se posuzuje ve vztahu k celému dovolání, což vyplývá z jeho zákonem vymezené povahy, protože jde o mimořádný opravný prostředek, který nelze podat proti kterémukoli pravomocnému rozhodnutí, a není určeno k univerzálnímu přezkumu a k nápravě všech tvrzených vad. Přípustnost dovolání je vymezena v ustanovení § 265a odst. 1, 2 tr. ř., který určuje, proti jakým rozhodnutím a za jakých podmínek je dovolání přípustné.

13. Předpokladem přípustnosti dovolání je podle § 265a odst. 1 tr. ř. skutečnost, že proběhlo řízení před soudem prvního stupně, ve věci rozhodl soud druhého stupně a vydal některé z rozhodnutí předpokládaných ustanovením § 265a odst. 2 tr. ř. Zákonná dikce tak z hlediska přípustnosti dovolání nastoluje procesní situaci, kdy ve věci rozhodl jak soud prvního stupně, tak soud druhého stupně, přičemž pokud soud druhého stupně sám nerozhodl některým z meritorních rozhodnutí předpokládaných ustanovením § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., lze dovoláním napadnout toliko rozhodnutí, kterým soud druhého stupně zamítl nebo odmítl řádný opravný prostředek proti obdobným rozhodnutím vydaným soudem prvního stupně [§ 265a odst. 2 písm. h) tr. ř.].

14. Na základě těchto zákonných podmínek je dovolání nepřipustné, jestliže je jím napadeno jiné rozhodnutí, než je rozhodnutí soudu ve věci samé ve smyslu § 265a odst. 1, 2 tr. ř., anebo když jím dovolatel napadá takovou část rozhodnutí, kterou nepřezkoumával a nebyl povinen přezkoumat ve druhém stupni ani odvolací nebo stížnostní soud. Rozhodnutí odvolacího soudu lze totiž dovoláním napadat pouze v tom rozsahu, v jakém byl tento soud oprávněn a povinen přezkoumat rozhodnutí soudu prvního stupně podle hledisek vymezených v § 254 odst. 1 tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. [7 Tdo 1464/2003](#), uveřejněné v sešitu 3/2004 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. T 666.).

15. Uvedená zásada vychází z principu vázanosti odvolacího soudu obsahem podaného odvolání, resp. vytykanými nedostatky, neboť podle § 254 odst. 1 tr. ř. nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytykaných vad. Odvolací soud proto přezkoumá z podnětu podaného odvolání jen ty oddělitelné výroky rozsudku, proti nimž odvolatel podal odvolání, a dále správnost postupu řízení, které jim předcházelo. Oddělitelným výrokem je např. výrok o trestu. Jiné výroky a jim předcházející řízení odvolací soud nesmí zásadně přezkoumávat, i kdyby šlo o výroky, proti nimž by odvolatel mohl podat odvolání, avšak odvolání nepodal. Jestliže odvolání bylo podáno toliko proti výroku o trestu v rozsudku soudu prvního stupně a odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumával zákonnost a odůvodněnost pouze tohoto oddělitelného výroku rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo (aniž byl přitom povinen přezkoumat jiné výroky postupem podle § 254 odst. 2, 3 tr. ř.), může dovolatel napadnout dovoláním rozhodnutí odvolacího soudu jen v tom rozsahu, v jakém byl odvolací soud oprávněn přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně. Směřuje-li přesto odvolání proti výroku, který odvolací soud nepřezkoumával podle § 254 odst. 1 tr. ř. a neměl povinnost jej přezkoumat ani podle § 254 odst. 2, 3 tr. ř., musí být takové dovolání odmítnuto jako nepřipustné podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. (viz rozhodnutí č. 20/2004 Sb. rozh. tr.).

16. Na základě těchto zásad Nejvyšší soud shledal, že dovolání mladistvého je sice přípustné, avšak

jen v té části, v níž brojil proti výroku o trestním opatření, protože odvolací soud ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumával a byl povinen přezkoumat pouze tento výrok.

17. Přípustnost dovolání se posuzuje ve smyslu § 265a odst. 1 tr. ř. ve vztahu k dovolání jako celku, proto je podstatné, zda alespoň jeho část, např. týkající se jen výroku o vině nebo jen výroku o trestu, splňuje uvedené podmínky. K tomu, aby Nejvyšší soud mohl přezkoumat, byť jen část dovoláním napadeného rozhodnutí, stačí, že je dovolání přípustné jen v části, tzn. jen ve vztahu k některému z oddělitelných výroků. Proto, i když by bylo dovolání formálně nepřípustné ve vztahu k jednomu z takových oddělitelných výroků, ač ohledně jiného jsou splněny podmínky podle § 265a odst. 1 tr. ř., nelze takové dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř., ale je třeba jeho důvodnost posoudit v té části, na niž se důvod nepřípustnosti nevztahuje. O dovolání jako celku se rozhodne podle výsledku takového přezkumu. Na část, v níž bylo dovolání nepřípustné, se poukáže jen v odůvodnění rozhodnutí o dovolání.

18. Posoudí-li se obsah dovolání mladistvého, to směřovalo jak proti výroku o vině, tak i proti výroku o trestním opatření, což jsou oddělitelné výroky, a bylo třeba ve vztahu ke každému z nich zvlášť zkoumat, zda je dovolatel mohl dovoláním napadat.

19. Z obsahu spisu plyne, že mladistvý podal odvolání proti rozsudku Okresního soudu Praha-východ ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 16 Tm 4/2019, prostřednictvím obhájce, a to výhradně proti výroku o trestním opatření, které považoval za nepřiměřeně přísné zejména s ohledem na malou závažnost činu, o který jde, ale i vzhledem k jeho osobním poměrům, neboť trestné jednání mělo neblahý vliv na jeho psychiku, trestní řízení pro něj bylo významným poučením a odstrašující skutečností, což dokládá i zhoršení jeho duševního stavu. Projevil lítost nad spáchanými činy a uvědomil si jejich dopad, a proto se domáhal snížení trestního opatření pod dolní hranici trestní sazby za splnění podmínek § 32 z. s. m. Zjevně tedy ve svém dovolání nenapadl žádný výrok o vině.

20. Na podkladě tohoto odvolání odvolací soud přezkoumávající rozsudek soudu prvního stupně, když zrušil jeho rozsudek ve výroku o trestním opatření, sám znovu rozhodl a mladistvému uložil trestní opatření odnětí svobody v nižší výměře. V odůvodnění rozsudku výslovně k rozsahu své přezkumné činnosti konstatoval, že „vzhledem k tomu, že proti výroku o vině nebyly vzneseny žádné výhrady, tak tuto část krajský soud v intencích zásady tzv. omezeného revizního principu nepřezkoumával“. Odvolací soud proto „přezkoumal toliko zpochybňovaný výrok o trestním opatření“. V další části napadeného rozsudku pak vysvětlil, z jakých důvodů považoval trestní opatření uložené rozsudkem soudu prvního stupně za neadekvátní a jeho výměru snížil.

21. Z uvedeného je zřejmé, že odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal výhradně výrok o trestním opatření. Výrok o vině nepřezkoumával. V takovém případě mladistvý mohl i dovoláním napadnout rozhodnutí odvolacího soudu jen ve vztahu k výroku o trestním opatření. Nemohl se však již v dovolacím řízení domáhat přezkoumání výroku o vině.

22. Z těchto důvodů, když mladistvý v dovolání vedle výroku o trestním opatření brojil i proti výroku o vině, je v této části dovolání nepřípustné, a proto tuto část Nejvyšší soud ve smyslu § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. [6 Tdo 719/2010](#), uveřejněné v sešitě 67/2010 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. T 1305.) nemohl pro nepřípustnost přezkoumat (viz rozhodnutí č. 20/2004 Sb. rozh. tr.). Samostatně však výrokem o tomto svém postupu nerozhodoval, protože o dovolání je třeba rozhodnout jako o celku.

23. Nejvyšší soud poté z důvodů v rozhodnutí podrobně rozvedených shledal, že v části dovolání, jež by Nejvyšší soud mohl přezkoumat, nebyly namítány žádné vady, kterými by byl naplněn označený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., případně ve smyslu jiných důvodů [např. § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.], a proto dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. jako podané z jiného

než zákonem uvedeného důvodu.